

MANIFESTUL ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA „BIBLIOTECILE ÎN CONDIȚII DE CRIZĂ”

Criza economică, politică, socială, culturală ce marchează societatea din Republica Moldova a afectat fiecare cetățean al acestei țări. Criza însă creează oportunități pentru schimbări și inovații, solicitând implementarea neîntârziată și cât mai flexibilă a acestora și în cadrul bibliotecilor, considerate instituții cheie ale comunității.

Pentru a depăși criza și pentru a începe procesul de dezvoltare durabilă, societatea are nevoie de reforme, fie cele ce țin de optimizarea cheltuielilor bugetare, fie crearea condițiilor pentru dezvoltarea antreprenorialului, crearea unui model nou de interacțiune a societății în baza accesului liber la informații și a transparenței adoptării deciziilor, fie adoptarea supremației legii, fie dezvoltarea unei societăți civile active și responsabile, fie susținerea acțiunilor de voluntariat, fie implicarea în activitățile de caritate, toate contribuind la constituirea valorilor democratice.

În legătură cu aceasta, Asociația Bibliotecilor din Republica Moldova prezintă misiunea și rolul bibliotecilor drept:

- instituții de promovare a valorilor democratice și a accesului la informație;
- instituții de susținere și dezvoltare a comunității prin oferirea serviciilor orientate către necesitățile informaționale pentru toți membrii comunității.

Importanța bibliotecilor în condiții de criză

Biblioteca este accesibilă pentru toți, deschisă ca un centru informațional gratuit (pe diferiți purtători de informație), ce oferă servicii educative, culturale, de comunicare a științei, incluziune socială etc., fiind un spațiu confortabil ce invită spre colaborare și creativitate.

Biblioteca asigură un spațiu comunicativ armonios pentru interacțiune socială la nivel regional și local, susținând dialogul social între autorități și societate, fapt ce va readuce încrederea în

instituțiile publice locale și centrale. Biblioteca contribuie la înțelegerea reciprocă a reprezentanților diferitor etnii, confesiuni, generații, promovând toleranța.

Biblioteca reprezintă un centru comunitar ce oferă condiții pentru formarea cetățenilor activi și pentru realizarea principiilor de funcționare a societății democratice.

Biblioteca constituie teritoriu al coeziunii și reprezintă mediul unde pot fi depășite stereotipurile și unde se consolidează comunitățile din Republica Moldova, se dezvoltă națiunea.

Biblioteca previne inegalitatea socială, contribuind la adaptarea și coeziunea socială, ajută la găsirea locurilor de muncă, orientarea profesională și formarea continuă. Valoarea bibliotecii este abordarea individuală a utilizatorului, atenția categoriilor social-vulnerabile ale populației, persoanelor cu nevoi speciale. Biblioteca este zona de securitate, de confort psihic și fizic. Biblioteca acordă suport informațional, oferă premise pentru crearea și activitatea businessului mic, îndeosebi în zonele rurale; contribuie la punerea în aplicare a inițiativelor de creare a produselor și serviciilor locale, atragerea investițiilor, dezvoltarea infrastructurii locale, asigurarea informațională a cercetării și educației.

Biblioteca acordă asistență în formarea reperelor valorice atât ale individului aparte, cât și ale societății în întregime.

Biblioteca oferă acces fără limite la sursele de informație demne de încredere; o platformă de alfabetizare tehnologică și de sporire a culturii mediatice.

Biblioteca contribuie la sporirea respectului față de diversificarea lingvistică, prevenirea discriminării bazate pe principiul cultural și lingvistic, sprijină dialogul intercultural.

Biblioteca păstrează și promovează patrimoniul cultural și istoric al țării, regiunii, comunității în baza dezvoltării național-patriotice a personalității.

Biblioteca contribuie la diseminarea cunoștințelor juridice, fapt important pentru dezvoltarea societății de drept și combaterea corupției.

Biblioteca oferă acces la informația oficială și la serviciile administrative, contribuie la dezvoltarea e-guvernării și e-democrației.

Biblioteca promovează accesul deschis la informație și resurse educaționale deschise.

Biblioteca promovează instruirea formală și neformală, autoinstruirea și autodezvoltarea.

Biblioteca organizează instruirea ecologică, promovează modul sănătos de viață și consumul rațional al resurselor.

Biblioteca oferă suport în rezolvarea problemelor stringente persoanelor forțate să migreze în țară, participanților la operațiunile antiteroriste și familiilor acestora, contribuie la mișcarea de voluntariat și de caritate.

Activitatea bibliotecilor în condiții de criză

Asociația Bibliotecilor din Republica Moldova face apel către toți bibliotecarii să susțină prezentul Manifest:

1. Bibliotecile trebuie să aplice managementul inovațional, să definească viziunea, misiunea, valorile instituționale și să elaboreze strategia de acțiune în conformitate cu obiectivele și prioritățile în condiții de criză. Să se introducă o abordare complexă a serviciilor prestate, care ar face față provocărilor crizei precum și specificului necesităților locale.
2. Biblioteca trebuie să acorde acces liber și gratuit la sursele de informație, inclusiv la internet, să organizeze colecții actuale de documente pe diferite suporturi informaționale cu o prezentare accesibilă pentru utilizatori; să contribuie la realizarea programelor de autoevaluare pentru o nouă generație de angajați și angajatori, precum și la transformarea eficientă a cunoștințelor din teorie în practică.
3. Biblioteca trebuie să ofere servicii informaționale pentru instituțiile publice de toate nivelele în vederea realizării reformelor. Pentru o dezvoltare durabilă a țării, să informeze societatea despre importanța valorilor și standardelor europene. Să susțină transparența adoptării deciziilor și combaterea corupției. Să realizeze concepția „Bibliotecile – pod de e-guvernare” prin dezvoltarea punctelor de acces public al cetățenilor la informația oficială.
4. Bibliotecile trebuie să presteze servicii în parteneriat cu organele de conducere, societatea civilă și mediul privat la realizarea proiectelor sociale, în vederea dezvoltării interacțiunii corporative a bibliotecilor.
5. Bibliotecile trebuie să se implice activ în procesele de dezvoltare economică și socială a comunității locale și instituționale: implementarea și susținerea inițiativelor de management strategic, identificarea problemelor și soluționarea acestora, organizarea activității sociale utile.

6. Biblioteca trebuie să formeze reperele valorice în baza promovării celor mai inedite exemple ale culturii naționale și universale prin accesul la informație, prin educație, organizarea de discuții și dezbateri cu istorici, politologi, savanți, persoane publice, inclusiv utilizarea tehnologiilor informaționale și a rețelelor de socializare.
7. Biblioteca trebuie să contribuie la formarea unui cetățean conștient și activ ca inițiator al reformelor prin informare multilaterală, școlarizare continuă, diseminarea practicilor democratice europene. Este necesară organizarea activităților de aprofundare a cunoștințelor cetățenilor cu o ulterioară pregătire pentru dezbateri publice.
8. Biblioteca trebuie să își stabilească prioritățile în activitatea bibliotecilor privind satisfacerea cerințelor copiilor și tineretului ca cetățeni activi ai unui stat european democratic și suveran.
9. Biblioteca trebuie să contribuie la studierea, conștientizarea atitudinii pozitive față de istoria și cultura etniilor din Republica Moldova.
10. Biblioteca trebuie să susțină promovarea culturii informației, excluderea inegalității digitale, orientarea spre utilizarea eficientă a tehnologiilor informaționale și comunicaționale ca factori importanți în depășirea crizei.
11. Biblioteca trebuie să dezvolte activitatea informațională și consultativă în problemele juridice, economice, ecologice, sociale, psihologice etc. organizând colecții de resurse informaționale cu implicarea specialiștilor, inclusiv la distanță.
12. Biblioteca trebuie să acorde atenție deosebită grupelor sociale mai puțin integrate în comunitățile locale și instituționale: minorităților etnice, refugiaților, emigrantilor, persoanelor în căutare de azil politic, celor cu nevoi fizice și psihice, șomerilor, oamenilor fără adăpost, copiilor părinții cărora sunt plecați peste hotare etc. Organizarea iarmarocelor de posturi vacante, de școlarizare la distanță, acordarea asistenței de incluziune socială și reabilitare.
13. Biblioteca trebuie să inițieze și să susțină actele de caritate, să organizeze minibiblioteci în locuri necesare.
14. Biblioteca trebuie să acorde spațiu pentru comunicare, colaborare și testare a inovațiilor tehnologice, să susțină inițiativele

- tinerilor, să deschidă ateliere de creație etc., să fie „zonă de siguranță”, loc pentru emoții pozitive și bună dispoziție.
15. Biblioteca trebuie să se implice în implementa concepției de „bibliotecă verde”, contribuind astfel la educația ecologică a populației cu utilizarea rațională a resurselor și a tehnologiilor de mediu.
 16. Biblioteca trebuie să fie cât mai activă în modelarea cunoștințelor mediatică ale populației; să încurajeze utilizatorii să gândească critic și să utilizeze toate tipurile de informație pentru a rezista expansiunii informațiilor incorecte; să propună surse oficiale și competente; să asigure caracterul complet și imparțial al informației; să creeze și să mențină sfera mediatică obiectivă în Republica Moldova.
 17. Biblioteca trebuie să susțină Agenda ONU 2030 care cuprinde 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă, ce vor ghida politicile și finanțarea în următorii 15 ani, începând cu o promisiune istorică de a pune capăt mai multor crize: cele din domeniul social, economic, ecologic etc.

Implementarea Manifestului

Asociația Bibliotecilor din Republica Moldova face apel către autoritățile de stat și locale, instituțiile de învățământ și de cercetare, organizațiile publice și caritabile să fie recunoscută importanța strategică a bibliotecilor pe timp de criză și să fie sprijinită în mod activ dezvoltarea și activitatea acestora. Asociația Bibliotecilor din Republica Moldova face apel către cei cu drept de decizii la nivel național, local și instituțional, să elaboreze de comun acord cu bibliotecarii și societatea civilă strategia, politica și planul de activitate pentru punerea în aplicare a prevederilor prezentului Manifest.

În scopul realizării programului de acțiune elaborat în Manifest, este necesar sprijinul legislativ și financiar. Bibliotecile trebuie să dispună de resurse financiare, personal bine instruit, încăperi utilizate și o infrastructură modernă.

Asociația Bibliotecilor din Republica Moldova face apel către bibliotecarii ca, în condițiile de criză, să utilizeze în mod rațional resursele disponibile, să implementeze concepțiile inovative, să coordoneze prioritățile de activitate cu comunitatea.

ABRM Info, noiembrie 2016, pp. 1-3